

Panel diskusija u HGK o Zakonu o obnovi nakon potresa u Zagrebu, Zagrebačkoj županiji i Krapinsko zagorskoj županiji

Stručnjaci tvrde: Samo 5 posto zgrada građeno po važećim sigurnosnim normama

U organizaciji HUPFAS-a i HGK održana je u srijedu 3.6.2020. panel rasprava o prijedlogu zakona o obnovi zgrada oštećenih potresom u Zagrebu i dviju županija. Zaključeno je da je potreban inter-disciplinarni pristup struke, akademske zajednice, institucija i realnog sektora u zajedničkoj izradi kvalitetne zakonske podloge tako i kasnije u njenoj realizaciji. Nekoliko puta je naglašeno kako je bitno podići i održavati visoke svijesti u javnosti o važnosti zaštite od potresa te najavili da nas čeka dugotrajna obnova koja će imati dalekosežne posljedice na cjelokupno društvo i gospodarstvo.

Predsjednica HUPFAS-a **Blanka Matas** kazala je kako je ova panel diskusija doprinos kvalitetnoj raspravi o prijedlogu ovog Zakona koji mora bit dobra podloga za buduće gospodarske aktivnosti, ne samo u Zagrebu i okolici, već i drugim gradovima. Mi smo spremni odgovoriti, imamo eksperte, stručno znanje, kvalitetne proizvode i rješenja koji mogu jamčiti da će obnova biti obavljena na stručan i kompetentan način.

„Pogledamo li prvo tromjesečje, vidimo da pokazatelji za vrijednost novih narudžbi u građevinarstvu još uvijek pokazuju trend rasta i ekonomskog prosperiteta iz prethodnih godina. Zbog opreza investitora, pesimistične ekonomske perspektive i očekivanog manjka aktivnosti u turističkom sektoru vjerojatno će doći do smanjenja narudžbi u novogradnji, ali i smanjenja u udjelu radova u poslovnim, skladišnim, proizvodnim i drugim nestambenim zgradama. Sve to predstavlja nove izazove i probleme za koje mi u graditeljstvu trebamo pronaći rješenje. Ipak, ova kriza je ujedno i prilika za obnovu mnogih starijih zgrada u Gradu Zagrebu i okolici na način koji će osigurati sigurnije domove za tisuće građana“, istaknula je u uvodnom govoru potpredsjednica HGK za graditeljstvo, promet i veze **Mirjana Čagalj**, dodavši kako sanacija štete mora biti početak jačanja konkurentnosti hrvatskog građevinarstva koje itekako ima što za ponuditi.

Urgentni program potresne obnove predstavio je profesor **Josip Atalić** s Građevinskoga fakulteta u Zagrebu naglasivši kako su unutar priručnika izradili nacрте, troškovnike i konkretne vizualne primjere tako da je građanima lakše razumjeti kakvi im radovi trebaju i koliko će ih stajati, a u priručnik je uključen i Katalog hrvatskih proizvoda HGK „To je samo kostur koji treba nadopunjavati iskustvima s terena i da on bude što cjelovitiji. Ideja je da, u suradnji s HGK, povežemo troškovnike s domaćim proizvođačima. Talijani su se nakon tragedije sa srušenom školom odlučili na ozbiljna ulaganja i mi trebali učiti iz njihovih iskustava jer su oni ovo što mi prolazimo sad prošli prije 30 godina“, pojasnio je pa istaknuo primjer Albanije u kojoj su nakon drugog potresa koji je porušio kozmetičke popravke građevinski inženjeri išli u zatvor.

„Mi iz akademske zajednice smo štreberski pristupali poslu obnove i procjene troškova. Nažalost, u Hrvatskoj se slabo pripremamo i sve realiziramo naknadno, a to nam se ovaj put obilo u glavu. Prema našim analizama oštećeno je oko 25.000 zgrada, odnosno preko 20 milijuna četvornih metara. Ako taj broj kvadrata pomnožite sa samo 100 eura, jasno je o kakvim brojkama pričamo“, rekao je Atalić.

Kao najveće probleme naveo starost i loše održavanje objekata, ali i ugroženost kritične infrastrukture poput bolnica, škola i vrtića. „Moramo biti svjesni problema, strateški promišljati i sustavno raditi. Ne smijemo prestati pričati o potresima jer nećemo iskoristiti priliku za poboljšati stvari. Projekcija mora biti napravljena za idućih nekoliko desetaka godina. Mi nismo vodili računa u statici jer dugo vremena ona nije bila u prvom planu, sad to

moramo mijenjati. Naša radna skupina je uz pomoć kolega izvana koji imaju više iskustva s potresima raspravljala o razinama obnove, hoće li se ići na maksimalnu sigurnost, samo kozmetičke popravke ili nešto između. Htjeli smo da tu odluku donese Sabor jer se tu radi o sigurnosti građana, ali to će još dugo biti tema i ovisit će o financijama. Samo 5 posto zgrada u Zagrebu i ostatku Hrvatske je rađeno po važećim sigurnosnim normama i to moramo imati na umu. Problem je što ne znamo kako tumačiti zakon i propise jer oni nisu pisani za situaciju poput pa ih sada interpretiramo najbolje što možemo“, zaključio je.

Na samoj panel raspravi je **Andrija Mihić** iz Udruženje upravitelja grada Zagreba naglasio kako se nada da će se zakonskim rješenjima dati alati upraviteljima za lakši rad, naročito u vezi zgrada koje traže zahtjevnu sanaciju. „Ne znamo kako ćemo privoljeti ljude da izdvoje značajna sredstva za obnovu. Tu bi država ili grad trebali pomoći, ali da onda i postanu i vlasnici nekretnine“, poručio je Mihić.

Zamjenik župana Krapinsko-zagorske županije **Anđelko Ferek-Jambrek** pojasnio je situaciju na području županije kazavši da je 20 posto obitelji bez krova nad glavom i da je njima i par mjeseci čekanja sanacije vječnost, a kamoli nekoliko godina. „Nadam se da zakon neće biti sveto pismo i da će se kroz iskustva na terenu dorađivati. Možda je i dobro da nije isforsiran prije izbora i da će biti vremena da se uvažavaju svi naši komentari“, smatra Ferek-Jambrek.

Davor Trupković, pomoćnik ministrice kulture, rekao je da zaštićena kulturna dobra ne mogu postići maksimalnu razinu zaštite, ali da ih se treba sanirati koliko god je moguće. „Raznim samoinicijativnim zahvatima građani su dodatno narušili statiku zgrada, a nemamo ni svijesti o potrebi ulaganja u vlastite nekretnine, a to je vrlo važno“, izjavio je, dodavši kako će proces obnove biti dugoročan i da u Dubrovniku još nije završio, iako je potres tamo bio prije više od 40 godina.

Ravnatelj Zavoda za prostorno uređenje Grada Zagreba **Ivica Rovis** je poručio da su iz Zavoda dali svoje primjedbe na novi Zakon o obnovi dostavili ministarstvu, ali da one nisu prihvaćene pa stoga ne mogu biti zadovoljni. „Naš cilj je bio da se striktno odrede izvori financiranja. Prijedlog je bio da plaćanja Grada Zagreba u fond solidarnosti idu u novi fond za obnovu grada. Drugi uvjet je bio da se stvori jedan građevinski fond, da grad sanira svoje građevine te da razdvojimo povijesnu baštinu od sjevernog, podsljemenskog dijela pa da oni koji su sami gradili kuće dobiju fiksni postotak za sanaciju, a ostalo osiguraju sami“, izjavio je Rovis.

Pročelnik zagrebačkog Gradskog zavoda za zaštitu spomenika kulture i prirode **Stipe Tutiš** poručio je kako će konzervatori morati donijeti teške odluke za par stotina objekata u centru grada. „Mi kao društvo nismo naučili biti odgovorni prema vlastitoj imovini. Iako nema zakonskog okvira, u praksi se radi jer se život ne može zaustaviti i čekati. Treba nam interdisciplinarni okvir za obnovu“, zaključio je.

Tea Helman Jukić iz HUP-a je rekla kako se obnova mora sagledati i sa stručne i sa socijalne strane. „Mi smo kao socijalni partneri sudjelovali u koncipiranju Zakona i dalje proučavamo prijedlog koji je došao nakon četiri tjedna. Dali smo svoje zamjerke i želimo ga učiniti što boljim. Na terenu smo, sudjelujemo u sanaciji štete jer je iznimno bitno da ona bude kvalitetno provedena. Treba nam nezavisno stručno tijelo“, izjavila je i podržala Atalićevu inicijativu da se što više priča o potresu i da se razbudi svijest javnosti o tom problemu.

Predsjednik Društva arhitekata Zagreba **Tihomil Matković** istaknuo je da su se svi otpočetak stavili na raspolaganje za obnovu. „Napravili smo obilnu javnu diskusiju o Zakonu o obnovi, ali nismo kompletno uključeni u njegov razvoj. Unatoč tome uspjeli smo promijeniti neke stvari, ali još je puno posla pred nama. Pokazalo se da možemo raditi po postojećem zakonskom okviru, a novi zakon treba riješiti socijalni aspekt sanacije, kako pomoći ljudima.

Ima stvari koje bi definitivno trebalo detaljnije razraditi i zgrada koje traže cjelovitiji pristup obnove“, apostrofirao je Matković, dodavši kako će nova regulativa utjecati i na demografsku sliku centra grada.

Panel diskusiju u organizaciji HUPFASa i HKGa koju je pratilo više od 150 ljudi putem live streaminga, podržali su i sponzori – Vaillant, ROCKWOOL, GREENiKA te medijska platforma DOM NA KVADRAT.